

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 143/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 3/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených Mgr. Tomášom Michnicom, advokátom, Na priekope 13, Žilina, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Cdo/306/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2Cdo/306/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľkám **priznáva** finančné zadosťučinenie každej po **750 eur**, ktoré **je** Najvyšší súd Slovenskej republiky **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľkám trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. februára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu s tým, že najvyššiemu súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a bude im každej priznané finančného zadost'učinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľky sa žalobou zo 14. januára 2003 domáhali ochrany osobnosti. Rozsudkom Okresného súdu Martin z 15. decembra 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2018 bola rozhodnuté, že sťažovateľkám sa v dôsledku porušenia ich práva na ochranu osobnosti odpočúvaním ich telefonických rozhovorov proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, priznáva náhrada nemajetkovej ujmy (sťažovateľke 1 16 596,96 eur a sťažovateľkám 2 a 3 každej po 9 958,18 eur).

3. Žalovaná podala 3. septembra 2018 proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom navrhla odložiť vykonateľnosť rozsudku krajského súdu a ktoré bolo najvyššiemu súdu predložené 30. novembra 2018. Dovolanie však bolo 7. novembra 2019 vrátené okresnému súdu na to, aby okresný súd od žalovanej žiadal originál poverenia jej zamestnankyne a originál dokladu o právnickom vzdelaní poverenej zamestnankyne, ktoré k dovolaniu boli predložené len vo fotokópii. Po doplnení originálov týchto dokladov bolo dovolanie najvyššiemu súdu znovu okresným súdom predložené 16. decembra 2019.

4. Uznesením najvyššieho súdu z 30. novembra 2021 bola odložená vykonateľnosť rozsudku krajského súdu. Toto uznesenie bolo sťažovateľkám doručené až v januári 2022, no už predtým v decembri 2021 boli sťažovateľky 1 a 2 upovedomené súdnou exekútkou o odklade exekúcie z dôvodu rozhodnutia o odklade vykonateľnosti, o ktorom sťažovateľky nemali vedomosť. Najvyšší súd o dovolaní žalovanej rozhodol 28. marca 2022 tak, že ho odmietol, čo odôvodnil tým, že dovolaním namietaná pasívna vecná legitímácia žalovaného je otázkou právnou, ktorú nemožno podriaďiť pod vadu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Toto rozhodnutie bolo sťažovateľkám najvyšším súdom doručené 27. a 30. mája 2022.

III.

5. Podľa sťažovateľiek postup najvyššieho súdu porušuje ich práva, pretože majú k dispozícii právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, ktoré však žalovaná nerešpektuje a podaním dovolania vytvára pretrvávajúci stav ich právnej neistoty. Sťažovateľky sú toho názoru, že najvyšší súd spôsobuje zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú následkom jeho nečinnosti, nesústredenej a neefektívnej činnosti, keď o dovolaní žalovanej nebolo rozhodnuté za viac ako tri roky.

6. Najvyšší súd uviedol, že z dôvodu, že neboli splnené podmienky dovolacieho konania, musela byť vec vrátená okresnému súdu a v novembri 2020 musela byť pridelená inému sudcovi. Najvyšší súd poukázal na množstvo vecí, ktoré senátom občianskoprávneho kolégia mesačne napadnú, ako aj množstvo vecí, ktoré senáty mesačne rozhodnú, a osobitne poukázal na množstvo nevybavených a prerozdelených vecí po sudcoch, ktorí odišli do dôchodku alebo boli odvolaní. Najvyšší súd považuje dĺžku konania za primeranú charakteru a významu dovolacieho konania. Zastáva názor, že vo veci už bolo právoplatne rozhodnuté, a preto nastolená právna istota nemôže byť narušená len samotným podaním dovolania či odložením vykonateľnosti rozhodnutia. Najvyšší súd dodal, že v konaní nedošlo k neodôvodneným prietahom nečinnosťou dovolacieho senátu, ale jeho nadmernou pracovnou vyťaženosťou.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Rozhodnutie o odmietnutí dovolania z dôvodu, že dovolateľom namietané skutočnosti sa týkajú právneho posúdenia, a preto ich nemožno podriaadiť pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, patrí do bežnej agendy najvyššieho súdu. Preto neobstojí námietka najvyššieho súdu, ktorá zdôrazňuje charakter a význam dovolacieho konania. V konaní, ktorého dĺžku namietali sťažovateľky, nebola riešená žiadnym spôsobom neobvyklá či už hmotnoprávna alebo procesnoprávna otázka. Išlo o výklad toho, či sťažovateľka svoju dovoláciu argumentáciu podriadila pod správny dovolací dôvod, k čomu podľa najvyššieho súdu zrejme nedošlo. Najvyšší súd v konaní o dovolaní okrem toho vykonal jeden celkom jednoduchý, a je otázne, či účelný úkon, keď po roku po predložení dovolania toto dovolanie spolu s rozsiahlym spisom vrátil späť okresnému súdu (z Bratislavy do Martina) tak, aby tento dožiadal žalovanú (z Martina do Bratislavy) na predloženie originálu už v kópii predložených listín tak, aby bolo dané zadosť predstave najvyššieho súdu nielen o tom, v akej kvalite má byť preukázané oprávnenie štátnej zamestnankyne konať za ministerstvo a jej právnické vzdelanie, ale aj o tom, že takéto dožiadanie o predloženie originálov z ministerstva so sídlom v Bratislave môže vykonať len okresný z Martina, a nie priamo najvyšší súd z Bratislavy.

9. Nečinnosť najvyššieho súdu v konečnom dôsledku viedla k tomu, že k celkom jednoduchému odmietnutiu dovolania došlo až po uplynutí viac ako troch rokov od jeho predloženia najvyššiemu súdu. K tejto dĺžke konania vôbec neprispela či už náročnosť veci alebo správanie sťažovateľiek a dovolateľa. Treba sa pozastaviť aj nad postupom najvyššieho súdu pri vypracovaní a doručovaní jeho triviálneho rozhodnutia o dovolaní. V čase, keď už bol najvyšší súd konfrontovaný s tým, že sťažovateľky na ústavnom súde namietajú porušenie svojich základných práv jeho postupom, najvyšší súd rozhodol ku koncu marca 2022, no jeho rozhodnutie bolo sťažovateľkám doručené až ku koncu mája 2022. Postup najvyššieho súdu pre jeho dlhodobú nečinnosť nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľiek. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní boli porušené práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Čo sa týka skutočností tvrdených najvyšším súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny

charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto priet'ahom v konaní došlo a odstrániť právny stav neistoty.

11. Keďže v priebehu konania o ústavnej s'ťažnosti najvyšší súd o dovolaní rozhodol a zároveň hoc aj v situácii neprimeranom čase rozhodnutie vypracoval a doručil, nebola využitá možnosť podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu vo veci konať.

12. S'ťažovateľky žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia každej po 5 000 eur. V tomto prípade priznanie finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti najvyššieho súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania a na skutočnosť, že najvyšší súd vo veci už právoplatne rozhodol, bolo s'ťažovateľkám podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie každej po 750 eur s tým, že vo zvyšnej časti im vyhovené nebolo. Osobitne bolo prihliadnuté na charakter stavu právnej neistoty s'ťažovateľiek, ktorá bola určená tým, že o ich žalobe už bolo právoplatne rozhodnuté. Miera právnej neistoty bola v ich veci určená nie primárne tým, ako v ich veci bude o žalobe rozhodnuté, ale tým, ako najvyšší súd procesne vyhodnotí námietky dovolateľ'a.

V.

13. Zistené porušenie základných práv s'ťažovateľiek odôvodňuje to, aby im najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2022 je 193,83 eur. Ústavný súd priznal s'ťažovateľkám náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie s'ťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu